

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій

СИЛАБУС

освітнього компонента

Методологія дослідження міжнародних відносин

підготовки бакалавра

**спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»
освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини»**

Силабус освітнього компонента «Методологія дослідження міжнародних відносин» підготовки бакалавра, галузі знань 29 міжнародні відносини, спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини».

Розробник: Коцан Наталія Несторівна, професор-завідувач кафедри, доктор географічних наук, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:
кандидат політичних наук, доцент кафедри
міжнародних відносин і регіональних студій

доц. Вознюк Є.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин і регіональних студій

протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

проф. Н. Н. Коцан

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	29 «Міжнародні відносини» 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» ОПП «Міжнародні відносини»	Нормативний
		Рік навчання – 3
		Семестр – 6-й
		Лекції – 36 год.
Кількість годин/кредитів – 150/5	Бакалавр	Практичні (семінарські) – 40 год.
		Самостійна робота – 64 год.
ІНДЗ – немає		Консультації – 10 год.
Мова навчання		Форма контролю – екзамен
		українська

II. Інформація про викладача

ППП Коцан Наталія Несторівна
 Науковий ступінь **доктор географічних наук**
 Вчене звання **професор**
 Посада **професор, завідувач кафедри міжнародних відносин і регіональних студій**

Контактна інформація kotsan.natalia@vnu.edu.ua

Дні занять <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

АНОТАЦІЯ КУРСУ	Освітній компонент (ОК) спрямований на опанування здобувачами методикою, технікою, прийомами дослідницької роботи та ефективної організації праці у сфері міжнародних відносин.
МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	<p>Метою є знайомство з логікою і методологією науки, оволодіння навичками наукового мислення, вмінням розуміти сутність процесу пізнання незалежно від того, якою ділянкою науки він займається.</p> <p>Основними завданнями ОК є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - набуття необхідних знань про методи, методiku і методологію досліджень міжнародних відносин; - засвоєння класифікації, типізації, систематизації методів дослідження; - розуміння основних понять і категорій методу, історію його виникнення, сферу і особливостей застосування; - набуття практичних навичок методології дослідження; - аналіз новітніх тенденцій розвитку методів дослідження міжнародних відносин.
РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	КОМПЕТЕНТНОСТІ

		Інтегральна	Загальні	Фахові
		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.	ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій. СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях. СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень. СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).
Програмні результати	код критерію	Опис		
	PH 1	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.		
	PH 7	Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.		

	PH 8	Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.
	PH 11	PH11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю/Бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Семін. (практ)	Консуль тації	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Методика, методологія і методи дослідження міжнародних відносин						
Тема 1. Поняття «методу» і «методології»	11	2	4	1	4	ДС,ДБ, Р/4
Тема 2. Контент-аналіз міжнародних відносин	13	2	4	1	6	ДС,ДБ, Р, РЗ/К/4
Тема 3. Івент-аналіз у дослідженнях міжнародних ситуацій і процесів	13	2	4	1	6	ДС,ДБ, Р, РЗ/К/4
Тема 4. Когнітивне картування	9	2	-	1	6	
Тема 5. SWOT – аналіз	13	2	4	1	6	ДС,ДБ, Р, РЗ/К/4
Тема 6. Метод моделювання міжнародних відносин	13	2	4	1	6	ДС,ДБ, Р, РЗ/К/4
Разом за змістовим модулем 1	72	12	20	6	34	20
Модульна контрольна робота (МКР)						30
Змістовий модуль 2. Статистичні методи дослідження міжнародних відносин						

Тема 7. Зведення і групування статистичних даних	15	4	4	1	6	ДС,ДБ, Р, РЗ/К/4
Тема 8. Використання середніх величин у статистиці	15	4	4	1	6	ДС,ДБ, Р, РЗ/К/4
Тема 9. Статистичне вивчення динаміки	15	4	4	1	6	ДС,ДБ, Р, РЗ/К/4
Тема 10. Вивчення взаємозв'язків	16	6	4		6	ДС,ДБ, Р, РЗ/К/4
Тема 11. Графічні методи в статистиці	17	6	4	1	6	ДС,ДБ, Р, РЗ/К/4
Разом за змістовим модулем 2	78	24	20	4	30	20
Модульна контрольна робота (МКР)						30
Усього годин	150	36	40	10	64	100

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Види самостійних завдань	Кількість годин
1	Поняття «методу» і «методології»	4
2	Контент-аналіз міжнародних відносин: практичне застосування	6
3	Івент-аналіз у дослідженнях міжнародних ситуацій і процесів: практичне застосування	6
4	Когнітивне картування: практичне застосування	6
5	SWOT – аналіз: практичне застосування	6
6	Метод моделювання міжнародних відносин: практичне застосування	6
7	Зведення і групування статистичних даних: практичне застосування	6
8	Використання середніх величин у статистиці: практичне застосування	6
9	Статистичне вивчення динаміки: практичне застосування	6
10	Вивчення взаємозв'язків: практичне застосування	6
11	Графічні методи в статистиці: практичне застосування	6
	Разом	64

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

В умовах дії воєнного стану або карантинних обмежень освітній процес в університеті може здійснюється за змішаною формою навчання, а саме: очно в аудиторії або дистанційно в Microsoft Teams

Політика щодо академічної доброчесності.

Нульова терпимість до списування. Плагіат та списування під час виконання письмових завдань та екзаменів (зокрема, із використанням мобільних девайсів) є грубим порушеннями принципу академічної доброчесності.

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання тем семінарських занять або тестів для поточного контролю відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Складання і перекладання іспиту з курсу регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://tinyurl.com/4bddenum>)

Модуль 1 (поточний контроль) включає: виступи здобувачів на семінарських заняттях та виконання практичних завдань. За теми 1- 11 – по 4 балів. Максимальна сума балів за модуль № 1 і модуль № 2 поточного контролю становить 40 балів.

Після засвоєння змістового модуля № 1 (теми № 1-6) і змістового модуля № 2 (теми № 7-11) обов'язково пишуться модульні контрольні роботи, за які можна отримати максимально по 30 балів. Максимальна сума балів за модульні контрольні роботи – 60. Вся сума балів за курс, включаючи поточний та модульний контроль, становить 100 балів.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів здійснюється під час усного опитування на семінарських заняттях, виконання практичних завдань, написання модульних контрольних робіт і під час екзамену.

Підсумкове оцінювання

Загальна максимальна кількість балів поточного і модульного контролю складає 100 балів. У випадку, коли здобувач протягом семестру набрав не менше 75 балів, вони можуть бути зараховані як підсумкова оцінка. Якщо здобувач протягом семестру набрав менше 75 балів він зобов'язаний складати екзамен. При цьому сума балів за дві модульні роботи анулюється і враховується сумарна кількість балів поточного контролю. Підсумкова оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання у нижче наведеній таблиці. Загальна сума балів за курс – 100.

VI. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	Відмінно

82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

Запитання до іспиту

1. Поняття «методу» і «методології»
2. Принципи і підходи наукових досліджень
3. Поняття «метод наукового дослідження»
4. Методологія наукового дослідження
5. Характеристика головних методів наукового дослідження
6. Контент-аналіз міжнародних відносин: практичне застосування
7. Поняття контент-аналізу. Історія становлення методу.
8. Джерела, завдання, форми і типи контент-аналізу. Переваги і недоліки методу.
9. Класичні методики контент-аналізу і особливості їх застосування.
10. Комп'ютерні програмні інструменти контент-аналізу.
11. Процедура контент-аналізу.
12. Івент-аналіз у дослідженнях міжнародних ситуацій і процесів: практичне застосування
13. Сфери застосування методу івент-аналізу.
14. Часові рамки при використанні івент-аналізу.
15. Метод івент-аналізу в дослідженні політичних процесах.
16. Методи івент-аналізу і спостереження.
17. Когнітивне картування: практичне застосування
18. Суть методу когнітивного картування
19. Особливості застосування методу когнітивного картування
20. Сфери застосування когнітивного картування у політичних дослідженнях
21. SWOT – аналіз: практичне застосування
22. Суть SWOT – аналізу
23. Особливості застосування методу SWOT – аналізу
24. Сфери застосування SWOT – аналізу у політичних дослідженнях
25. Процедура проведення SWOT – аналізу
26. Метод моделювання міжнародних відносин: практичне застосування
27. Суть поняття «модель»
28. Особливості застосування методу моделювання у міжнародних відносинах
29. Процедура здійснення моделювання
30. Приклади практичного застосування методу моделювання
31. Зведення і групування статистичних даних: практичне застосування
32. Статистичні сукупності, їх суть і види.
33. Суть статистичного групування, ознака групування, метод групування.
34. Основні завдання і види групувань.
35. Вторинне групування і його різновидність.
36. Використання середніх величин у статистиці: практичне застосування
37. Значення і умови застосування середніх величин у статистиці.
38. Середня арифметична, середня гармонійна, способи їх розрахунку.
39. Середня геометрична.
40. Середня багатомірна.
41. Статистичне вивчення динаміки: практичне застосування
42. Ряди динаміки. Елементи ряду. Види рядів динаміки.
43. Приріст абсолютний, темпи приросту, середній темп приросту, темп росту, середній темп росту.

44. Вивчення взаємозв'язків: практичне застосування
45. Кореляційний аналіз.
46. Графічні методи в статистиці: практичне застосування
47. Поняття статистичного графіка
48. Елементи графіка.
49. Види графіків.
50. Правила побудови різних видів графіків і діаграм

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення	<p>1. Коцан Н.Н., Коцан Р.І. Методологія досліджень міжнародних відносин: теорія та практика : навчальний посібник / Волинський національний університет імені Лесі Українки, факультет міжнародних відносин, кафедра міжнародних відносин і регіональних студій. Луцьк : «Вежа-Друк» ; ФОП Галяк Жанна Володимирівна ; друкарня «Волиньполіграф»ТМ, 2022. 99 с.</p> <p>2. Коцан Н.Н., Коцан Р. Методологія досліджень міжнародних відносин: Навчально-методичний комплекс дисципліни. Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки , 2020. 35 с.</p>
Основна	<p>1. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.</p> <p>2. Коцан Н.Н., Коцан Р.І., Сахнюк А. Методологічні основи дослідження туризму в регіоні <i>Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</i>. 2021. №1(9). С. 311–324. DOI 10.29038/2524-2679-2021-01-311-324</p> <p>3. Detlef F. Sprinz and Yael Wolinsky-Nahmias. Methodology of International Relations Research. URL: https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/5490345/mod_folder/content/0/Methodologia%20e%20Desenho%20de%20Pesquisa%20em%20ORI/Methodology%20in%20International%20Relations%20Research?forcedownload=1</p>